

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

ПРИСТИНСЬКА ЛАРИСА ГРИГОРІВНА

**ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ В
СИСТЕМІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ**

Спеціальність: 074 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми визначається тим, що громадський контроль є одним із видів соціального контролю. Громадяни або їх об'єднання беруть участь в управлінні державними справами, контролюючи діяльність органів державного управління і місцевого самоврядування.

Громадський контроль, як засіб забезпечення законності в діяльності виконавчо-розпорядчих органів, відрізняється від інших видів контролю, тим, що всі його суб'єкти виступають від імені громадськості, а не держави. Тому їх контрольні повноваження, як правило, не мають юридично-владного змісту, а рішення за результатами перевірок носять рекомендаційний характер. Для громадського контролю характерною рисою є попередження порушень у сфері виконавчої влади за допомогою засобів суспільного впливу. Громадський контроль, без якого існування демократії неможливе, є важливим чинником забезпечення законності у сфері державного управління, механізмом участі громадян в управлінні державними справами

Поруч з політичними партіями, професійними союзами та громадськими організаціями суб'єктами громадського контролю виступають: органи самоорганізації населення, трудові колективи, збори громадян за місцем проживання, а також окремі громадяни, засоби масової інформації. Кожен член територіальної громади в регіоні несе солідарну відповідальність за його розвиток, який вважається неможливим без персональної участі. Участь члена громади відображається його поведінкою і залежить від кількох обставин: пріоритету закону при вчинках, усталеності суспільних моральних цінностей, домінуючої культури, місцевих традицій, виховання, відчуття національної приналежності (патріотизму) та відповідальності.

Сучасне законодавство України про місцеве самоврядування виділяє такі види участі громадян: вибори, громадські слухання, референдум, звернення до органів влади, вирішення питань у судовому порядку. Це відображено в національному законодавстві України і відповідає загальній практиці демократичних країн. Проте, щодо територіальної громади цих

видів участі недостатньо, потрібно виділити особистісну поведінку громадянина. При цьому особливо актуальним є питання з'ясування, яка форма участі місцевого населення є найбільш ефективною при прийнятті та реалізації самоврядно-управлінських рішень.

Революція гідності, що відбулася в Україні протягом кінця 2013 – початку 2014 рр., сприяла активізації громадянського суспільства та підвищенню вимог до неефективної вітчизняної системи державного управління. Значна кількість громадських активістів та представників бізнес-спільноти виявили бажання контролювати владу, але існуючі механізми громадського контролю не дозволяють запровадити зміни у діяльності органів влади, формуванні та реалізації державної політики. «Вікно можливостей» для громадських організацій, бізнес-асоціацій та аналітичних центрів, яке відкрилося після Євромайдану, до цього часу залишається невикористаним.

Саме тому сьогодні актуальним є дослідження особливостей здійснення громадського контролю в системі органів місцевого самоврядування в Україні.

Науково-теоретичною основою магістерської роботи стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних науковців присвячені теоретичним та практичним проблемам формування громадського контролю, правового статусу окремих його суб'єктів, роль в розбудові, аналіз основних функцій та принципів дії та дослідження умов функціонування громадського контролю, тенденції розвитку за сучасних умов, таких як: С. Братель, К. Добровіцька, І. Жаровська, М. Іжа, А. Крупник, В. Мартиненко, Т. Наливайко, О. Полтораков, Л. Рогатіна, І. Сквірський та ін. присвячені теоретичним та практичним проблемам громадського контролю в системі органів місцевого самоврядування.

Таким чином, актуальність даної роботи і обумовлена тим, що громадський контроль у системі місцевого самоврядування постає інструментом громадської оцінки ступеня виконання органами місцевого

самоврядування їхніх соціальних завдань.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у дослідженні особливостей здійснення громадського контролю в системі органів місцевого самоврядування в Україні.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

- проаналізувати стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження;

- визначити поняття та суть громадського контролю у місцевому самоврядуванні;

- дослідити зарубіжний досвід організації громадського контролю в системі місцевого самоврядування;

- проаналізувати нормативно-правове забезпечення громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування в Україні;

- з'ясувати основні інструменти громадського контролю за органами місцевого самоврядування в Україні;

- дослідити громадські організації та їх функції в рамках антикорупційної діяльності органів місцевого самоврядування;

- визначити основні проблеми здійснення громадського контролю у системі місцевого самоврядування в Україні;

- проаналізувати шляхи вдосконалення громадського контролю у системі місцевого самоврядування в Україні.

Об'єктом дослідження є контроль у системі місцевого самоврядування України.

Предметом дослідження є особливості громадського контролю в системі органів місцевого самоврядування України.

Методи дослідження. Дана робота ґрунтується на використанні загальнонаукових (аналіз і синтез, збір, обробка та аналіз матеріалів з даної тематики, метод узагальнення та метод аналогії) та спеціальних методів (порівняльний, структурний та системний аналіз).

Порівняльні методи використовуються при дослідженні зарубіжного досвіду здійснення громадського контролю у системі місцевого самоврядування. Методи системного та структурного аналізу були використані при аналізі сутності основних категорій дослідження. Системний підхід є методологічною основою всієї роботи й використовується для вирішення більшості завдань дослідження. Для аналізу законодавчих актів та нормативних документів використовувався системно-аналітичний метод.

Слід зазначити, що в роботі широко використовується комплексний підхід до методології дослідження, коли методи, які застосовуються, доповнюють один одного, дозволяють розглядати досліджувані процеси і явища в їх єдності й різноманітності.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, полягає тому, що в даній роботі цілісно виконано комплексне дослідження громадського контролю у системі місцевого самоврядування України. Наукова новизна магістерської роботи полягає у тому, що:

- уточнено поняття «громадський контроль у системі місцевого самоврядування», під який варто розуміти інструмент громадської оцінки ступеня виконання органами місцевого самоврядування та іншими підконтрольними об'єктами їхніх соціальних завдань, який може бути ефективним за таких умов, коли наявна суб'єктивна зацікавленість у здійсненні контролю (вигоди від контролю повинні перевищувати витрати, пов'язані із його здійсненням); присутня наявність у суб'єкта контролю відповідного рівня знань, внутрішньої організації, що забезпечує його здатність до здійснення цієї функції (таку спроможність мають навіть не всі об'єднання громадян); існує можливість отримання об'єктивної інформації про результати діяльності органів місцевого самоврядування і її об'єктивна оцінка;

- здійснено цілісне вивчення основних інструментів громадського контролю за органами місцевого самоврядування в Україні;

- запропоновано шляхи вдосконалення громадського контролю у

системі місцевого самоврядування в Україні.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що положення і висновки дослідження можуть бути використані для подальшого науково-теоретичного дослідження особливостей здійснення громадського контролю в системі органів місцевого самоврядування в Україні.

Структура магістерської роботи зумовлена її метою та завданнями і складається зі вступу, трьох розділів, що мають вісім підрозділів, висновків та списку використаних джерел (83 найменування). Загальний обсяг роботи становить 88 сторінок, з яких 78 – основного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок автора дослідження.

У першому розділі *«Теоретичні засади дослідження контролю у системі місцевого самоврядування»* охарактеризовано проблематику та джерельну базу дослідження контролю в системі органів місцевого самоврядування.

Підрозділ 1.1. «Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження» присвячений аналізу наукової розробки проблеми та джерельної бази дослідження в сфері здійснення громадського контролю в системі органів місцевого самоврядування в Україні.

При написанні магістерської роботи були використані наукові праці вітчизняних (С. Братель, К. Добровіцька, І. Жаровська, М. Іжа, А. Крупник, В. Мартиненко, Т. Наливайко, О. Полтораков, Л. Рогатіна, І. Сквірський та інші) та зарубіжних науковців, які дали змогу розкрити основні аспекти даної тематики. Серед джерельної бази варто виділити нормативно-правові акти: закони України, укази та розпорядження Президента України, Постанови й розпорядження Кабінету Міністрів України, акти органів місцевого

самоврядування, інші законодавчі акти щодо запобігання та протидії корупції в органах державної влади та місцевого самоврядування, а також інші групи бази досліджень: довідкові видання – підручники, енциклопедії, тематичні словники, матеріали періодичних видань, тощо.

Отже, на сьогоднішній день наявна історіографічна та джерельна бази є абсолютно достатніми для розкриття низки теоретичних і концептуальних аспектів магістерської роботи. Але, не дивлячись на це, ця проблематика, з метою вироблення найвдаліших механізмів запобігання та протидії корупційним проявам в системі органів державної влади та місцевого самоврядування, потребує подальшого дослідження.

У підрозділі 1.2. «Громадський контроль у місцевому самоврядуванні: поняття та сутність» розкрита сутність громадського контролю в органах місцевого самоврядування.

З'ясовано, що контроль дає можливість не лише коригувати управлінську діяльність, але й допомагає передбачити перспективи подальшого розвитку та досягнення конкретного результату.

Запропоновано визначення поняття «громадський контроль», як вид соціального контролю; інструмент громадської діяльності; певно організаційно оформлену діяльність тощо. Що він є одним з видів зовнішнього контролю у системі публічної влади, за допомогою якого оцінюється діяльність органів влади, підприємств, організацій та установ з надання адміністративних та соціальних послуг населенню, виконання соціальних програм.

Зроблено висновок, що громадський контроль є потужним фактором залучення індивідуумів до демократичних групових процесів, що дозволяє їм набувати цінного досвіду та навичок артикуляції і реалізації власних інтересів у поєднанні з інтересами громади.

У підрозділі 1.3. «Європейський досвід громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування» показано, що в сучасних умовах без повної, достовірної, своєчасної та регулярної інформації про

діяльність влади, контроль суспільства не здатен змусити чиновників бути відповідальними і, як наслідок, компетентними. Він може лише звернути увагу влади на порушення прав і законів.

Обґрунтовано, що можна говорити про наявність у сучасному світі значних міжнародно-правових підстав для здійснення громадського контролю.

У другому розділі *«Інституалізація та правове забезпечення громадського контролю за органами місцевого самоврядування в Україні»* визначені основні ознаки інституалізації та правового забезпечення громадського контролю.

У підрозділі 2.1. «Нормативно-правове забезпечення громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування в Україні» визначено, що у демократичних суспільствах народ як сукупність громадян та їхніх асоціацій здійснює публічну владу безпосередньо і через систему інститутів. Інституції, яким народ делегує владні повноваження – органи державної влади та органи місцевого самоврядування – діють від його імені. Отже, саме народ і має контролювати як свою (самоконтроль, внутрішній контроль), так і їхню (мета контроль, зовнішній контроль), діяльність, тобто посередництвом контролю здійснювати окремий вид публічної влади – контрольну владу

З'ясовано, що єдиного спеціалізованого законодавчого акту, який би забезпечував правове регулювання здійснення громадського контролю за діяльністю органів державної влади в Україні не існує. Натомість наявна певна нормативно-правова база, яка включає норми, які так чи інакше відносяться до досліджуваної сфери. Зasadничим документом у цьому відношенні виступає Конституція України.

У підрозділі 2.2. «Інструменти громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування в Україні» показано, що підвищення ролі і значення органів місцевого самоврядування в системі суб'єктів управління

повинно паралельно відбуватися із переглядом підходів до організації контролю за їх діяльністю, оскільки відповідні процеси повинні передбачати наявність реальних важелів впливу на органи та посадових осіб місцевого самоврядування задля забезпечення законності та ефективності їх діяльності, одним із яких і є контроль.

Таким чином, у статутах територіальних громад, регламентах діяльності місцевих рад та їх виконавчих органів обов'язково повинен закріплюватися механізм здійснення громадського контролю. Системний характер організації громадського контролю, чітке визначення його форм, процедури, порядку розгляду й оцінки результатів, механізму реагування на факти правопорушень і зловживань у сфері місцевого самоврядування забезпечить його максимальну ефективність та запобігання можливому використанню громадського контролю політичними опонентами для деструктивного впливу.

У підрозділі 2.3. «Громадські організації та їх функції в рамках антикорупційної діяльності органів місцевого самоврядування» показано, що корупція в сучасному світі серйозно загрожує державі, демократії, правам людини та соціальній справедливості. Вона стримує економічний розвиток держави, створює небезпек для розвитку демократичних інститутів і підриває моральні підвалини суспільства. Більше того, в умовах глобалізації корупція перетворюється на інтернаціональну проблему, оскільки незаконні корупційні відносини перешкоджають добробуту більшості країн світу.

До основних механізмів протидії корупції в органах місцевого самоврядування, які можуть застосовувати у своїй діяльності громадські організації, слід віднести моніторинг діяльності органів влади, захист прав та свобод громадян, забезпечення інформаційної відкритості у суспільстві про стан корупції та результативність антикорупційних заходів, організацію просвітницької роботи з населенням та окремими соціальними групами, сприяння підвищенню рівня життя населення.

У третьому розділі «Проблеми та напрями вдосконалення громадського контролю у системі місцевого самоврядування України» зазначені основні проблеми громадського контролю та напрями їх вдосконалення.

У підрозділі 3.1. «Основні проблеми здійснення громадського контролю у системі місцевого самоврядування в Україні» визначено, що на локальному рівні головним контролюючим суб'єктом у сфері місцевого самоврядування є територіальна громада. Закріплення в Конституції України первинним суб'єктом місцевого самоврядування територіальної громади відповідає не тільки сформованій міжнародній практиці, але й історичним традиціям українського народу. Контроль територіальної громади на всіх етапах розвитку місцевого самоврядування є однією з найважливіших функцій управління розвитком відповідних населених пунктів, а тому потребує ефективного механізму правового регулювання, чіткого визначення взаємних прав та обов'язків контролюючих та підконтрольних суб'єктів.

На сьогодні в Україні нормативну базу становлять окремі норми Конституції України, де ст. 38 встановлює право громадян брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Стаття 40 Конституції надає право громадян направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які зобов'язані розглянути ці звернення і дати обґрунтовану відповідь.

Проте, однією з головних проблем громадського контролю за місцевим самоврядуванням є те, що за існуючого правового регулювання територіальні громади можуть здійснювати контроль у сфері місцевого самоврядування фактично лише через органи місцевого самоврядування. Недоліком також є відсутність у відкритому доступі достовірної та правдивої інформації про міські бюджети та їх обсяги, виклад інформації про міські бюджети, рівень

фінансової грамотності мешканців міста як учасників громадського моніторингу бюджету.

У підрозділі 3.2. «Шляхи вдосконалення громадського контролю у системі місцевого самоврядування в Україні» визначено, що першочерговою умовою для впровадження ефективного громадського контролю у органах місцевого самоврядування є забезпечення відкритості, прозорості діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Практика свідчить, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування фактично безпідставно відмовляють у наданні інформації, відносячи її до інформації з обмеженим доступом, неправомірно застосовуються грифи обмеження доступу до інформації ДСК «для службового користування» тощо.

Однією з найважливіших форм громадського контролю є громадське розслідування. Воно здійснюється тоді, коли існує імовірність порушень чинного законодавства, неякісного надання послуг з боку органів влади. Ця форма громадського контролю становить збір та аналіз інформації й фактів щодо порушення прав та законних інтересів громадян, зловживання владою з боку посадових осіб.

ВИСНОВКИ

Відповідно до визначених у магістерській роботі мети і завдань отримані результати, які в сукупності вирішують важливе наукове завдання щодо сутності здійснення громадського контролю в системі органів місцевого самоврядування в Україні.

В узагальненому вигляді вони зводяться до таких теоретичних і практичних висновків:

1. Дослідження громадського контролю є доволі популярним серед вітчизняних і зарубіжних вчених. На досить високому рівні знаходиться дослідження теоретично-методологічних основ громадського контролю і його нормативно-правової бази в Україні. Однак дослідження ролі громадського контролю у системі місцевого самоврядування та шляхів покращення цього

контролю потребує подальшого дослідження.

2. Громадський контроль у системі місцевого самоврядування – це інструмент громадської оцінки ступеня виконання органами місцевого самоврядування та іншими підконтрольними об'єктами їхніх соціальних завдань, який може бути ефективним за таких умов, коли наявна суб'єктивна зацікавленість у здійсненні контролю (вигоди від контролю повинні перевищувати витрати, пов'язані із його здійсненням); присутня наявність у суб'єкта контролю відповідного рівня знань, внутрішньої організації, що забезпечує його здатність до здійснення цієї функції (таку спроможність мають навіть не всі об'єднання громадян); існує можливість отримання об'єктивної інформації про результати діяльності органів місцевого самоврядування і її об'єктивна оцінка.

3. Світовий досвід розвитку громадського контролю показує, що в сучасних умовах без повної, достовірної, своєчасної та регулярної інформації про діяльність влади, контроль суспільства не здатен змусити чиновників бути відповідальними і, як наслідок, компетентними. Він може лише звернути увагу влади на порушення прав і законів. Але якщо законодавчо не передбачена якась відповідальність за це, або ж вона не настає в силу корупції чи невиконання закону державними органами і службовцями, то громадський контроль сам по собі не здатний змусити державу бути відповідальним.

Запровадження зарубіжного досвіду у налагодженні ефективного безперервного процесу громадського діалогу та взаємодії надає можливість створити місцевим органам влади України міцну основу для прийняття поміркованих управлінських рішень, а також дає можливість залучити громадськість до безпосередньої участі у формуванні місцевої політики та контролі за її реалізацією.

4. Дослідження сучасного стану нормативно-правового забезпечення функціонування громадського контролю в Україні дозволяє визначити, що сучасне національне законодавство забезпечує достатній обсяг інструментів

для здійснення відповідного контролю за діяльністю органів державної влади та органів місцевого самоврядування з боку інститутів громадянського суспільства.

Суттєвим недоліком законодавчої бази у досліджуваному питанні залишається відсутність базового закону про громадський контроль (як власне і відсутність чіткого визначення самої категорії «громадський контроль»), що призводить до неузгодженості між окремими нормативно-правовими актами та певним недолікам в процедурі здійснення досліджених форм громадського контролю.

5. До форм здійснення громадського контролю у сфері місцевого самоврядування відносять соціологічні і статистичні дослідження, громадські слухання, громадську експертизу актів органів публічної влади та їх проектів, публікації у пресі, випуски на радіо, телебачення, оприлюднення в мережі Інтернет; громадську експертизу, участь громадськості в роботі колегіальних органів влади, перевірку діяльності будь-якої організації або відповідальної особи, аналіз звернень громадян, результатів діяльності тощо.

У сфері місцевого самоврядування достатньо ефективними в процесі організації громадського контролю можуть бути загальні збори громадян за місцем проживання. Загальні збори є формою безпосередньої участі членів територіальної громади в обговоренні та вирішенні питань місцевого значення, які належать до відання місцевого самоврядування. Збори громадян передбачають не лише наявність механізму отримання учасниками таких зборів певної інформації, але й її оцінку та здійснення контролю за виконанням прийнятих рішень.

6. До основних механізмів протидії корупції в органах місцевого самоврядування, які можуть застосовувати у своїй діяльності громадські організації, слід віднести моніторинг діяльності органів влади, захист прав та свобод громадян, забезпечення інформаційної відкритості у суспільстві про стан корупції та результативність антикорупційних заходів, організацію

просвітницької роботи з населенням та окремими соціальними групами, сприяння підвищенню рівня життя населення.

Варто також відзначити, що інституційне об'єднання громадських організацій може стати ефективним механізмом протидії політичній корупції. Такі інституціональні об'єднання громадянського суспільства можуть спільно займатися просвітницькою діяльністю як своїх членів, так і в цілому суспільства, формувати громадську думку стосовно проблем політичної корупції, а також виступати єдиною силою на підтримку антикорупційних реформ.

7. Механізм громадського контролю у сфері місцевого самоврядування частіше за все не спрацьовує, причина полягає в тому, що належним чином не закріплені взаємні права та обов'язки територіальної громади як контролюючого суб'єкта та органів місцевого самоврядування як підконтрольних суб'єктів. За існуючого правового регулювання територіальні громади можуть здійснювати контроль у сфері місцевого самоврядування фактично лише через органи місцевого самоврядування. Системний характер організації контролю територіальних громад, чітке визначення його форм, процедури, порядку розгляду й оцінки результатів, механізму реагування на факти правопорушень і зловживань у сфері місцевого самоврядування забезпечить його максимальну ефективність.

8. З метою посилення суспільної значимості та ефективності громадського контролю у системі органів місцевого самоврядування необхідно удосконалювати чинне законодавство, зокрема шляхом спрощення процедури отримання інформації про діяльність органів публічної влади, посилення відповідальності за не реагування або неналежне реагування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб на звернення суб'єкт громадського контролю. Необхідно також доповнити законодавство, що діє в сфері освіти, охорони здоров'я, соціальної захисту, транспорту, земельних відносин, охорони навколишнього середовища, виконання покарань, діяльності армії, правоохоронних та інших

органів, нормами, які б встановлювали порядок, форми і способи здійснення громадського контролю.

В статутах територіальних громад, регламентах діяльності місцевих рад і їх виконавчих органів обов'язково повинен закріплюватися механізм здійснення громадського контролю. Системний характер організації громадського контролю та чітке визначення його форм, процедури, порядку розгляду і оцінки результатів, механізму реагування на факти правопорушень і зловживань у сфері місцевого самоврядування забезпечить його максимальну ефективність і запобігання можливого використання громадського контролю політичними опонентами для деструктивного впливу.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ

1. Пристинська Л.Г. Особливості здійснення громадського контролю в системі органів місцевого самоврядування в Україні – у друці.

АНОТАЦІЯ

Магістерська робота розкриває особливості здійснення громадського контролю в системі органів місцевого самоврядування в Україні. А саме автор приділяє увагу визначенню поняття та сутність громадського контролю у місцевому самоврядуванні; аналізує нормативно-правове забезпечення громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування в Україні; визначає основні інструменти громадського контролю за органами місцевого самоврядування в Україні. Окрім цього, приділяє значну увагу розкриттю механізмів протидії корупції в органах місцевого самоврядування та ролі громадських організацій у даному напрямку. Також у роботі висвітлюється зарубіжний досвід організації громадського контролю в системі місцевого самоврядування та чи варто нам прислухатись до поширених форм громадського контролю в Європейських країнах.

Отже, за існуючого правового регулювання територіальні громади можуть здійснювати контроль у сфері місцевого самоврядування фактично лише через органи місцевого самоврядування. Системний характер організації контролю територіальних громад, чітке визначення його форм, процедури, порядку розгляду й оцінки результатів, механізму реагування на факти правопорушень і зловживань у сфері місцевого самоврядування забезпечить його максимальну ефективність.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування, громадський контроль, корупція.

ANNOTATION

The master's work reveals the peculiarities of exercising public control in the system of local self-government in Ukraine. In particular, the author presents the definition of the concept and essence of public control in local self-government; analyzes the normative and legal support of public control over the activities of local self-government bodies in Ukraine; defines the main instruments of public control over local government in Ukraine. In addition, it pays considerable attention to the disclosure of anti-corruption mechanisms in local self-government bodies and the role of civic organizations in this direction. Also, the paper highlights the foreign experience of organizing public control in the system of local self-government and whether we should pay heed to the widespread forms of public control in European countries.

Consequently, under existing legal regulation, territorial communities can exercise control in the field of local self-government in fact only through local self-government bodies. The systemic nature of the organization of the control of territorial communities, the clear definition of its forms, procedure, procedure for review and evaluation of the results, the mechanism for responding to the facts of offenses and abuses in the field of local self-government will ensure its maximum efficiency.

Key words: local self-government bodies, public control, corruption.